

**ĐẨY MẠNH QUẢN LÝ BỒI DƯỠNG NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG ĐỘI NGŨ
GIẢNG VIÊN Ở TRUNG TÂM GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG - AN NINH,
ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI THEO YÊU CẦU CHUẨN HÓA**

Ths Trần Danh Lực - Trung tâm GDQP-AN, ĐHQG Hà Nội

Đội ngũ giảng viên (GV) giáo dục quốc phòng - an ninh (GDQP-AN) có vị trí, vai trò quan trọng, là nhân tố quyết định đến chất lượng dạy và học môn học GDQP-AN. Tuy nhiên, đội ngũ giảng viên GDQP-AN còn nhiều bất cập, chất lượng chưa được chuẩn hóa. Vì vậy, quản lý bồi dưỡng nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên GDQP-AN theo yêu cầu chuẩn hóa là thực sự cần thiết.

Giáo dục - đào tạo (GD-ĐT) là sự nghiệp chung của Đảng, Nhà nước và toàn dân, mọi hoạt động trong nhà trường đều hướng tới hoạt động GD-ĐT, hoạt động đó bao gồm nhiều thành tố cấu thành quá trình GD-ĐT. Từ mục tiêu GD-ĐT, nội dung và chương trình đào tạo, phương pháp đào tạo và đội ngũ cán bộ, giảng viên và cơ sở vật chất kỹ thuật có mối liên hệ chặt chẽ gắn bó tương tác với nhau cùng sự phát triển của đối tượng đào tạo, chúng vừa là cơ sở, vừa là điều kiện để hỗ trợ các thành tố đó phát huy khả năng, năng lực nhằm đạt được kết quả cao nhất mà mục tiêu GD-ĐT đề ra, góp phần làm cho quá trình đào tạo có chất lượng, hiệu quả. Như vậy chất lượng GD-ĐT nói chung, GDQP-AN cho SV nói riêng là kết quả tổng hợp của nhiều thành tố, liên quan đến tất cả các khâu, các bước của quá trình GD-ĐT. Trong đó, chất lượng đội ngũ giảng viên GDQP-AN có một vị trí đặc biệt quan trọng. Đội ngũ giảng viên GDQP-AN là người làm nhiệm vụ quản lý, giảng dạy có trình độ chuẩn được đào tạo theo quy định của Luật Giáo dục, Luật GDQP-AN, có kiến thức GDQP-AN, có tinh thần trách nhiệm của người thầy, người chỉ huy và người cán bộ quản lý giáo dục. Đội ngũ giảng viên GDQP-AN có vị trí, vai trò quan trọng, là nhân tố quyết định đến chất lượng dạy và học môn GDQP-AN. Do tính chất đặc thù của môn học nên hoạt động của đội ngũ này cũng khác với hoạt động của đội ngũ GV của các môn học khác trong cùng trình độ đào tạo vì ngoài hoạt động giảng dạy GDQP-AN còn có các hoạt động ngoại khóa, duy trì nền nếp ăn, ở và sinh hoạt tập trung gần với môi trường quân đội, đồng thời tham gia quản lý trực tiếp học viên trong cả khóa học.

Để đạt hiệu quả cao trong giảng dạy môn GDQP-AN đòi hỏi đội ngũ giảng viên phải vững về chuyên môn nghiệp vụ, có tư cách đạo đức chuẩn mực, có năng lực thực hiện giáo dục toàn diện, đồng thời phải có trình độ đào tạo sư phạm, có kỹ năng quân sự cần thiết để đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ GDQP-AN trong tình hình mới. Tuy nhiên, một trong những vấn đề bức xúc của giáo dục nước ta hiện nay là vấn đề chất lượng, Nghị quyết Trung ương 2 khoá VIII đánh giá: “*Giáo dục và đào tạo nước ta còn yếu kém, bất cập cả về quy mô, cơ cấu và nhất là chất lượng - hiệu quả*”[5]. Tình hình trên do một số các nguyên nhân trong đó nguyên nhân chủ yếu là công tác quản lý chưa đáp ứng yêu cầu của sự phát triển giáo dục. Chỉ thị số 40-CT/TW ngày 15 tháng 6 năm 2004 về việc xây dựng, nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục của Ban Bí thư Trung ương nêu rõ: “... *Năng lực của đội ngũ cán bộ quản lý giáo dục chưa ngang tầm với yêu cầu phát triển của sự nghiệp giáo dục*...”[3].

Trung tâm Giáo dục Quốc phòng trực thuộc Đại học Quốc gia Hà Nội, được thành lập theo Quyết định số 97/TCCB-ĐHQG ngày 02 tháng 3 năm 2004 của Giám đốc Đại học Quốc gia Hà Nội. Ngày 11/5/2009 Giám đốc ĐHQG Hà Nội ký Quyết định số 1737/QĐ-TCCB về việc đổi tên Trung tâm Giáo dục Quốc phòng thành Trung

tâm GDQP-AN, ĐHQG Hà Nội. Trung tâm có nhiệm vụ giảng dạy giáo dục quốc phòng - an ninh cho sinh viên ĐHQG Hà Nội và một số cơ sở giáo dục đại học theo Thông tư số 123/2015/TTLT-BQP-BGDĐT- BLĐT BXH ngày 5/11/2015; tham mưu cho ĐHQG Hà Nội về công tác quân sự địa phương.

Biên chế tổ chức của Trung tâm gồm: Ban Giám đốc, hai khoa chuyên môn (Khoa Quân sự, Khoa Chính trị); Ba phòng, ban chức năng (Phòng Hành chính, Tổ chức; Phòng Hậu cần, Kỹ thuật; Phòng Đào tạo, quản lý người học,) với tổng số 40 cán bộ, giảng viên, viên chức. Trình độ chuyên môn đại học trở lên 35 đồng chí (thạc sĩ 20 đồng chí). Trong đó, đội ngũ GV là sĩ quan quân đội, được Bộ Quốc phòng biệt phái về công tác tại Trung tâm gồm 16 đồng chí. Đội ngũ sĩ quan biệt phái được đào tạo cơ bản chính quy tại các học viện, nhà trường quân đội. Nhiều GV có kinh nghiệm trong quản lý đào tạo, giáo dục quốc phòng - an ninh, qua thực tiễn chiến đấu, tâm huyết với nghề nghiệp.

Trong những năm vừa qua, đội ngũ GV là sĩ quan quân đội biệt phái đã nêu cao tinh thần trách nhiệm, hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao. Tuy nhiên, do những quy định về thời hạn biệt phái và cơ chế điều động cán bộ của Bộ Quốc phòng nên thâm niên trong công tác giảng dạy để tích lũy kinh nghiệm là rất ít. Bên cạnh đó, trình độ, năng lực một số cán bộ còn nhiều bất cập chưa đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của công tác quản lý, chưa có tiêu chí đánh giá theo chuẩn giảng viên GDQP-AN; về số lượng còn thiếu so với yêu cầu nhiệm vụ, trung tâm vẫn phải mời giảng theo đợt, do đó thường bị động trong giảng dạy; về chất lượng đội ngũ GV chưa được chuẩn hoá. Có GV không được đào tạo đúng chuyên ngành, chưa có nghiệp vụ sư phạm, nhất là nghiệp vụ sư phạm quân sự, phương pháp tổ chức giảng dạy một số GV còn lúng túng, đôi khi không phù hợp với SV, việc vận dụng sáng tạo các phương pháp dạy học còn nhiều hạn chế, do lưu lượng sinh viên quá đông, cường độ lao động của đội ngũ GV rất cao. Đáng lưu ý là trình độ học vấn của một số GV chưa tương xứng với trình độ đào tạo ĐH, số GV chưa được bồi dưỡng nghiệp vụ sư phạm chuẩn GV trình độ ĐH vẫn còn, chưa có thời gian trải nghiệm thực tiễn quân sự cần thiết, đó là chưa đề cập đến yêu cầu về ngoại ngữ, tin học và chức danh theo tiêu chuẩn của GV trình độ ĐH. Điều đó tác động không nhỏ tới hoạt động dạy học ở Trung tâm. Ngoài đội ngũ sĩ quan quân đội biệt phái, Trung tâm còn được biên chế một số GV đã tốt nghiệp ĐH các chuyên ngành sư phạm gắn với nội dung GDQP-AN (học phần I, II), đội ngũ này còn non về chuyên môn nghiệp vụ, đặc biệt kiến thức quân sự, quốc phòng, an ninh và kinh nghiệm thực tiễn.

Vì vậy, việc quản lý bồi dưỡng nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên GDQP-AN là một trong những nội dung rất quan trọng quyết định chất lượng giảng dạy môn học GDQP-AN ở Trung tâm cả trước mắt và lâu dài. Để công tác quản lý bồi dưỡng nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên GDQP-AN, trong thời gian tới cần thực hiện tốt một số nội dung:

Một là, Đảng ủy, Ban Giám đốc Trung tâm cần lãnh đạo, chỉ đạo tốt việc xây dựng tiêu chí phù hợp với quy định của Luật Giáo dục đại học, Luật GDQP-AN cũng như thực trạng và xu hướng phát triển của Trung tâm để chỉ đạo thực hiện tốt việc bồi dưỡng nâng cao chất lượng giảng viên GDQP-AN theo yêu cầu chuẩn hóa. Tăng cường công tác giáo dục, quán triệt, xây dựng lập trường tư tưởng chính trị, ý thức tổ chức kỷ luật, đạo đức nhà giáo và tinh thần trách nhiệm cho cán bộ GV, làm tốt công tác bồi dưỡng GV, chú trọng tính toàn diện, bồi dưỡng GV cả về tinh thần trách nhiệm, trình độ chuyên môn nghiệp vụ và phương pháp, năng lực sư phạm theo các tiêu chuẩn: có bằng cử nhân GDQP-AN trở

lên; cán bộ quân đội, công an có bằng tốt nghiệp đại học trở lên; có bằng tốt nghiệp đại học trở lên chuyên ngành khác và chứng chỉ đào tạo giáo viên, giảng viên GDQP-AN và chứng chỉ bồi dưỡng nghiệp vụ sư phạm.

Hai là, tăng cường công tác tuyển chọn, kiểm soát chất lượng nguồn sĩ quan được biệt phái về Trung tâm. Trên cơ sở Luật GDQP-AN được Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam khóa XIII tại kỳ họp thứ năm thông qua ngày 19 tháng 06 năm 2013 có hiệu lực thi hành kể từ ngày 01 tháng 01 năm 2014, Quyết định số 161/QĐ-TTg ngày 30 tháng 01 năm 2015 của Thủ tướng Chính phủ về phê duyệt quy hoạch hệ thống trung tâm GDQP-AN giai đoạn 2015-2020 và những năm tiếp theo, Trung tâm cần chủ động xây dựng, hoàn thiện cơ cấu tổ chức, biên chế đội ngũ cán bộ quản lý và GV, trong đó chú trọng phát triển đội ngũ GV cơ hữu, phù hợp với tình hình thực tiễn của đơn vị và xu thế phát triển của Đại học Quốc gia Hà Nội; tuyển chọn GV đưa đi đào tạo cao học để nâng cao chất lượng đội ngũ; lựa chọn, bố trí một số GV đi đào tạo văn bằng 2 về GDQP-AN theo Quyết định số 607/QĐ-TTg, ngày 24/4/2014 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt “Đề án đào tạo giáo viên, giảng viên GDQP-AN cho các trường trung học phổ thông, trung cấp chuyên nghiệp, trung cấp nghề, cao đẳng nghề và các cơ sở giáo dục đến năm 2020”.

Ba là, Trung tâm cần chủ động liên kết với các cơ sở giáo dục để tổ chức các lớp bồi dưỡng phương pháp giảng dạy, kỹ năng sư phạm; trình độ tin học, ngoại ngữ cho đội ngũ GV; động viên, khuyến khích và tạo điều kiện cho GV học tập, nghiên cứu cập nhật những kiến thức, thông tin mới về quốc phòng và an ninh để không ngừng nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ. Bên cạnh những hình thức bồi dưỡng chuyên môn, cần quan tâm, động viên đội ngũ GV trẻ nghiên cứu khoa học về lĩnh vực GDQP-AN. Tạo điều kiện thuận lợi nhất để GV có thể tham gia các lớp tập huấn về chuyên môn, nghiệp vụ hàng năm do các cấp trên tổ chức. Chủ động cử cán bộ GV đi tập huấn hàng năm theo chương trình do Vụ Giáo dục Quốc phòng - An Ninh, Bộ GD-ĐT tổ chức. Sau mỗi đợt tập huấn, cần tổ chức trao đổi, bổ sung những thông tin mới thông qua hoạt động bồi dưỡng chuyên môn ở các bộ môn và khoa, theo dõi bám sát sự vận động và phát triển của thực tiễn, nhất là xu hướng phát triển của khoa học giáo dục tiên tiến để cập nhật những thông tin cần thiết bổ sung vào bài giảng và hoạt động sư phạm. Định kỳ hàng năm, Trung tâm cần tổ chức hội thi GV giỏi, xác định đây là một hướng quan trọng để bồi dưỡng, nâng cao năng lực toàn diện cho đội ngũ GV, tạo nguồn tham gia thi GV giỏi cấp Bộ. Để đạt hiệu quả cao, trên cơ sở nội dung quy định của Bộ GD-ĐT, Trung tâm chủ động điều chỉnh nội dung thi cho phù hợp, hướng mục tiêu vào nâng cao trình độ tổng hợp, năng lực và phương pháp, kỹ năng sư phạm cho đội ngũ GV.

Bốn là, Trung tâm cần tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra hoạt động giảng dạy tại Trung tâm, thực hiện nghiêm túc Thông tư số 40/2012/TT-BGDĐT ngày 19/11/2012 của Bộ GD-ĐT ban hành quy định tổ chức dạy, học và đánh giá kết quả học tập môn học GDQP-AN. Tổ chức kiểm tra thường xuyên việc thực hiện quy chế giảng dạy của GV cả thường xuyên theo kế hoạch và đột xuất; dự giờ, kiểm tra giáo án của GV; bảo đảm sự chặt chẽ, chính xác trong việc tổ chức thi, đánh giá kết quả từng học phần, việc quản lý phôi và việc cấp phát chứng chỉ GDQP-AN.

Năm là, các cấp quản lý cần thường xuyên quan tâm, chăm lo về đời sống vật chất, tinh thần cho đội ngũ cán bộ GV. Đề nghị cấp trên bảo đảm và thực hiện tốt các chính sách, chế độ theo quy định đối với GV làm công tác GDQP-AN. Bên cạnh việc thực hiện tốt các

chính sách, chế độ đối với cán bộ GV theo Thông tư liên tịch số 53/2011/TTLT-BGDĐT-BLĐTBXH-BQP-BTC ngày 15 tháng 11 năm 2011 của liên Bộ GD-ĐT, Bộ Lao động Thương binh và Xã hội, Bộ Quốc phòng và Bộ Tài chính về hướng dẫn thực hiện một số chế độ, chính sách đối với cán bộ quản lý, giáo viên, giảng viên GDQP-AN, Trung tâm cần tập trung rà soát các quy định, chế độ hiện hành về các cơ chế, chính sách đãi ngộ đối với sĩ quan biệt phái, đặc biệt là việc quy hoạch tổ chức, biên chế, chức danh, trần quân hàm, hệ số phụ cấp chức vụ,... Nghiên cứu đề nghị sửa đổi, bổ sung Nghị định số 165/2003/NĐ-CP ngày 22 tháng 12 năm 2003 của Chính phủ về biệt phái sĩ quan Quân đội nhân dân Việt Nam, đề xuất một số vấn đề về công tác quản lý, sử dụng, thời hạn và chế độ chính sách đối với sĩ quan biệt phái để đội ngũ GV tại Trung tâm yên tâm, gắn bó với công việc, với đơn vị.

Với những nội dung đề xuất nhằm tăng cường quản lý việc bồi dưỡng nâng cao chất lượng đội ngũ GV ở Trung tâm GDQP-AN, Đại học Quốc gia Hà Nội theo yêu cầu chuẩn hóa, khi được thực hiện trong thực tiễn, sẽ từng bước khắc phục được những bất cập còn tồn tại trong đội ngũ giảng viên GDQP-AN, xây dựng và phát triển đội ngũ GV ngày càng mạnh, có chất lượng tốt, nâng cao chất lượng dạy và học GDQP-AN, góp phần tổ chức thành công môn học GDQP-AN tại Trung tâm GDQP-AN, Đại học Quốc gia Hà Nội, góp phần tích cực vào thực hiện mục tiêu giáo dục toàn diện, tạo cho thế hệ trẻ có điều kiện tu dưỡng phẩm chất, rèn luyện năng lực để sẵn sàng thực hiện tốt hai nhiệm vụ chiến lược xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa - hiện đại hoá đất nước, hội nhập kinh tế quốc tế, xây dựng nền quốc phòng toàn dân vững mạnh, thế trận an ninh nhân dân vững chắc, xây dựng và bảo vệ vững chắc những thành quả của cách mạng Việt Nam trong giai đoạn hiện nay và trong tương lai./.

Tài liệu tham khảo:

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2012), *Kỷ yếu tham luận tại hội thảo sỹ quan biệt phái ngành giáo dục – đào tạo năm 2012*, Hà Nội.
2. Bộ GD-ĐT (2012), *Thông tư số 40/2012/TT-BGDĐT ngày 19/11/2012, Ban hành Quy định tổ chức dạy, học, đánh giá kết quả học tập môn học Giáo dục QP-AN*, Hà Nội.
3. Chỉ thị số 40-CT/TW ngày 15 tháng 6 năm 2004 của Ban Bí thư, về việc xây dựng, nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục.
4. Nguyễn Bá Dương (2010), *Tư duy lý luận của Đảng ta về đổi mới giáo dục quốc phòng trong tình hình hiện nay*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
5. Đảng Cộng sản Việt Nam (2000), *Văn kiện Hội nghị lần thứ 2, Ban chấp hành trung ương Đảng khóa VIII*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.